

WILEŃSKI PRZEGLĄD PRAWNICZY

M I E S I Ą C Z N I K

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, ul. Ad. Mickiewicza 49 m. 2.

Konto czekowe P. K. O. № 81.610.

Prenumerata roczna 10 zł., półroczna 5 zł., kwartalna 3 zł.

Cena numeru pojedynczego 1 zł.

L. SUMOROK.

Projekt majątkowego prawa małżeńskiego.

Dopiero co Komisja Kodyfikacyjna ogłosiła drukiem dwa projekty: Projekt majątkowego prawa małżeńskiego i projekt działu polskiego Kodeksu Cywilnego o stosunkach prawnych rodziców i dzieci.

Oba te projekty ogłoszone w tej postaci w jakiej zostały przedstawione przez referentów. Oba one w najbliższym czasie będą przedmiotem obrad podkomisji.

Genetycznie za pierwszy należy uważać projekt majątkowego prawa małżeńskiego, opracowany przez profesora Karola Lutostańskiego, winien on stanowić całokształt z prawem małżeńskim osobowem, a potem już może nastąpić uregulowanie ustawodawcze stosunków rodziców do dzieci.

Zacniemy więc od sumarycznego podania zasad, na których spoczywa ten pierwszy projekt — prawa małżeńskiego majątkowego.

Kwestja prawidłowego ujęcia tego tak żywotnego dla każdego obywatela problemu i ustalenia trwałych i słuszných zasad, jest rzeczą pierwszorzędną wagi, nie wątpię też, że w tej materji zabiorą głos liczni przedstawiciele nauki, jak też i praktycy prawnicy. Dodam, że uważam za naczelny obowiązek każdego prawnika wypowiedzieć się w tej materji, bowiem przyszła ustawa powinna być wypadkową racjonalnych i zdrowych zasad naukowych, oraz doświadczenia życiowego; tu więcej niż gdzie bądź, nie wolno bezkarnie gwałcić poczucia prawnego najszerzszych kół ludności.

Omawiany projekt wychodzi z założenia „że związek małżeński stanowi związek organiczny, samoistny, zdolny do dal-

szego rozwoju ku własnym celom, wykraczającym poza obręb celów osobistych każdego z poszczególnych członków tego związku. Przez stworzenie rodziny małżonkowie stają się zatem wyobrazicielami interesu rodzinnego. Ich interesy jednostkowe muszą być podporządkowane interesowi rodzinnemu, aby z nim razem tworzyły jednolitą całość. Zaspokojenie interesu rodzinnego obejmuje zatem z istoty swej równocześnie zaspokojenie interesu jednostkowego każdego z małżonków i naodwrot, zaspokojenie interesu jednostkowego każdego z małżonków ma czynić zadość interesowi rodziny“^{*)}).

Widzimy więc, że na pierwszy plan została wysunięta zasada „interesu“ i że związek małżeński jest uważany za związek organiczny, posiadający własne cele.

Interes ten przejawia się w stosunkach wewnętrznych między małżonkami i w stosunkach zewnętrznych.

Projektodawca stawia sobie za cel „*w stosunkach wewnętrznych*“ zharmonizowanie praw i obowiązków majątkowych małżonków z określoną przez prawo osobowe rolą każdego z nich w małżeństwie, co znajduje wyraz w uznanych przez prawo ich obowiązkach, wynikających z małżeństwa“.

„W *stosunkach zewnętrznych* rodziny, przez małżeństwo stworzonej, chodzi o ustalenie równowagi pomiędzy interesami rodziny, a interesem obrotu gospodarczego“.

Następną zasadą, która została wysunięta w projekcie, to zasada „że w razie kolizji interesu rodzinnego z interesem trzeciego, powinno być dane pierwszeństwo interesowi rodzinnemu“.

Co do rzędu (systemu) majątkowego, projekt zrywa z zasadą swobodnego uznania stron, zasadą dotychczas panującą we wszystkich kodeksach i przyjmuje zasadę rzędu powszechnego, którym ma być rząd wspólności dorobku.

„Majątkiem dorobkowym, a więc wspólnym, jest dochód męża i żony z ich pracy, oszczędności, przemysłu, oraz dochodów od osobistych ich majątków“. Co stanowi majątek wspólny wylicza taksatywnie art. 3 projektu.

Małżonkowie mają zarządzać tym wspólnym majątkiem na równych prawach, t. j. każdy z małżonków działa samodzielnie. Dla czynności ważniejszych (art. 14) projekt przewiduje uprzednie *wzajemne porozumienie*, a dla czynności bardzo ważnych, przewidzianych w art. 17 wymagana jest *formalna zgoda*, pod groźbą unieważnialności dokonanej czynności. „Zgoda ta powinna być stwierdzona bezpośrednio w akcie, na który żąda się zgody, albo przez powołanie się na inny akt uwierzytelniony“ (p. 2 art. 17).

^{*)} Ustępy w cudzysłowie stanowią dosłowne przytoczenie słów autora projektu.

Jeżeli małżonek odmawia zgody, sąd, o ile uzna, że odmowa zgody nie jest należyście uzasadniona, po wysłuchaniu stron udzieli zezwolenia na czynność, co do której wymagana jest formalna *zgoda* współmałżonka (art. 18).

O ile dokonano takiej czynności bez formalnej zgody współmałżonka, lub zezwolenia sądu, małżonek w swych prawach pominięty, może w ciągu 3 miesięcy od dowiedzenia się o dokonanej czynności, a najpóźniej w rok od jej dokonania, żądać jej unieważnienia (art. 19).

W pewnych wypadkach przewidzianych w ośmiu punktach art. 21 małżonek może żądać sądownie odebrania współmałżonkowi prawa zarządu majątku wspólnego.

Takie sądowe odebranie zarządu majątku wspólnego nie rozciąga się jednak na zarząd majątku z własnej pracy pochodzącego, dochód ten nie przestaje należeć do majątku wspólnego i służyć jego celom (art. 22).

Każdy z małżonków zachowuje własność majątku osobistego (art. 1). Co stanowi ten majątek osobisty wylicza art. 2.

Każdy z małżonków zachowuje zarząd swego majątku osobistego (art. 23) przyczem, o ile współmałżonek zostawia zarząd swego majątku osobistego swemu małżonkowi, ten ostatni uważany jest narówni z pełnomocnikiem ogólnym na piśmie ustanowionym (art. 24). Taki zarząd może być w każdej chwili odebrany, zrzekać się prawa odebrania zarządu małżonek nie może (art. 26).

Poza wypadkami odebrania zarządu majątkiem osobistym przez współmałżonka, traci on ten zarząd ustawowo gdy stał się niewypłacalnym lub został ogłoszony upadłym (art. 27).

Dział V zatytułowany „Długi i ciężary” obejmujący art. 29—41, normuje kwestję odpowiedzialności małżonków wobec wierzycieli, jak również i odpowiedzialność majątku wspólnego oraz wzajemną odpowiedzialność majątku wspólnego i osobistego.

Naczelną zasadą objętą art. 29 stanowi że „małżonkowie odpowiadają solidarnie wobec wierzycieli za zobowiązania, zaciągnięte przez każdego z małżonków w czasie małżeństwa w zwykłych sprawach wspólnego gospodarstwa i wychowania dzieci”.

„Małżonek odpowiada wobec wierzyciela wyłącznie z majątku osobistego za swe zobowiązania: 1) dotyczące własności majątku osobistego, 2) ciążące na przypadłych mu osobiście spadkach, zapisach i darowiznach, 3) umową wyraźnie ograniczone do odpowiedzialności z tego majątku i 4) zaciągnięte bez prawem wymaganej zgody małżonka lub zezwolenia sądu” (art. 31).

Za zobowiązania powstałe: 1) przed ślubem, 2) podczas trwania małżeństwa, prócz wyszczególnionych w art. 31 i 3)

bez oświadczenia woli wierzyciela, małżonek odpowiada wobec wierzyciela zarówno z majątku osobistego jak i połowy majątku wspólnego.

„Wierzyciel małżonka niewypłacalnego lub upadłego, może dochodzić swej należności na majątku, który ten darował swemu współmałżonkowi w ciągu 5 lat poprzedzających niewypłacalność lub wszczęcie postępowania upadłościowego (art. 32).

Wierzyciele małżonka niewypłacalnego lub upadłego mogą dochodzić praw swego dłużnika do udziału w majątku wspólnym (art. 40). Tu została wyrażona zasada podstawienia w prawa dłużnika, obca T X oraz kodeksowi zobowiązań, znana natomiast w kodeksie Napoleona art. 1166.

Zmiana rządu majątkowego małżonków, czy to dobrowolna, czy sądowa, nie narusza nabytych praw wierzyciela (art. 59).

Między małżonkami majątek wspólny odpowiada: 1) za wydatki na utrzymanie rodziny, 2) za koszty zarządu i ciężary majątku wspólnego oraz osobistego małżonków (art. 33).

Deficyt z majątku wspólnego „stanowi między małżonkami dług ich majątków osobistych w stosunku do ich wysokości w tym czasie“.

Małżonek odpowiada z majątku osobistego wobec majątku wspólnego za szkodę wyrządzoną czynami sprzecznymi z zasadą bonus pater familias (art. 36) oraz „za swe długi uiszczone z majątku wspólnego a 1) powstałe przed ślubem, 2) z zobowiązań nie mających źródła w oświadczeniu woli wierzyciela, 3) z tytułu czynności, dotyczących własności majątku osobistego oraz z kosztów procesu o nią“ (art. 37).

Chociaż długi oraz wierzytelności majątku osobistego małżonka wobec majątku wspólnego są wymagalne w czasie małżeństwa, nie mogą być one zbywane, oraz dochodzone sądownie. Długi te oraz wierzytelności pisemnie nie stwierdzone, przedawniają się między małżonkami po trzech latach, jeżeli w tym czasie małżonek nie wystąpił przed sąd o ustanowienie rządu rozdzielności (art. 38 i 39).

„W razie niewypłacalności lub upadłości małżonka, jego współmałżonek ma co do swych praw na połowie majątku wspólnego osobiste, niezbywalne pierwszeństwo, przed wierzycielami małżonka“ (art. 41). Tu wyraziła się wyżej wspomniana zasada pierwszeństwa interesów rodziny przed interesem trzeciego, bowiem wierzyciel małżonka zostaje poszkodowany przez nadanie przywileju współmałżonkowi.

Po ustaniu rządu powszechnego, a więc i po ustaniu małżeństwa, majątek wspólny dzieli się po połowie, co nie wpływa na prawa współmałżonka do spadku z drugiej połowy wspólnego majątku (art. 42 i 43). Pozostały przy życiu małżonek ma prerogatywy przed innymi sukcesorami, ma on prawo

zachowania ruchomości oraz nieruchomości, należących do majątku wspólnego, ma on też prawo wyboru przedmiotów z majątku wspólnego (art. 48 i 49).

Jeżeli po zmarłym współmałżonku, małżonkowi pozostałemu przy życiu wypada z tytułu majątku wspólnego oraz spadku nie więcej niż 1000 złotych, może on zatrzymać najniezbędniejsze urządzenia, warsztat pracy oraz narzędzia. Tu również widzimy przywilej o podłożu ekonomicznym.

Tytuł II zawierający 6 działów, zatytułowany jest: Rządy wyjątkowe, t. j. takie przy których rząd powszechny — wspólności dorobku nie ma zastosowania.

Rządy wyjątkowe mogą mieć miejsce z samego prawa „art. 52, 1) w wypadku zawarcia małżeństwa przez osobę nie mającą pełnej zdolności prawnej, nadto przez niewypłacalnego lub upadłego, 2) uznania jednego z małżonków za zmarłego, 3) niewypłacalności lub upadłości małżonka”. W tych wypadkach obowiązuje rząd rozdzielności.

Można też żądać sądownie zmiany rządu dotychczasowego na rząd rozdzielności w przypadkach uzasadniających (art. 21) odebranie zarządu majątkiem wspólnym (art. 53).

Jak widzimy z ustawy, oraz z wyroku sądu ustala się jedynie rząd rozdzielności. Małżonkowie za obopólną zgodą przed ślubem i w czasie trwania małżeństwa, mogą przyjąć rząd majątkowy odmienny od powszechnego lub zmienić dotychczasowy powszechny na inny (art. 54).

Prawo takiego przyjęcia lub zmiany jest ustawowo ograniczone przez zakaz wyboru innego rządu niż przewidziane w ustawie (art. 56), przez wymóg aktu notarialnego pod rygorem nieważności, przy zmianie zaś rządu dotychczasowego wymagane jest prócz tego zatwierdzenie przez sąd, po stwierdzeniu słuszności takiej zmiany (art. 57).

Ustawa przewiduje 4 rządy !poza rządem powszechnym:

1. *Rząd rozdzielności*, przy którym „każdy z małżonków zachowuje własność i zarząd swego majątku, nie wyłączając jego dochodów i swego dorobku i odpowiada za swe zobowiązania, bez względu na czas ich powstania” (art. 93). Przy tym rządzie każdy z małżonków ponosi ciężary utrzymania rodziny według swej możliwości, którą w razie sporu ustali sąd (art. 94).

2. *Rząd podziału dorobku*, przy którym, zanim trwa ten rząd, panuje rozdzielność majątków małżonków, po ustaniu zaś tego rządu wszystko co stanowi dorobek podlega, w razie braku odmiennej umowy stron, podziałowi po połowie (art. 99—102).

3. *Rząd wyłączności*, przy którym własność zostaje rozdzielona, zarząd zaś i prawo do pożytków z całego majątku obojga małżonków należy do jednego z małżonków, przyczem domniemywa się, że należą one do męża. Jedynie majątek

zastrzeżony pozostaje w zawiadywaniu właściciela (art. 106, 116, 117).

Ten majątek *zastrzeżony* bywa konieczny, t. j. ustawowo uznany za takowy (art. 107) lub domniemamy (art. 108), w razie wątpliwości domniemywa się, że majątek jest niezastrzeżony (art. 109). Małżonek sprawiający zarząd i korzystający z pożytków, odpowiada wobec współmałżonka, jak użytkownik za braki lub straty niezastrzeżonego majątku współmałżonka (art. 121).

4. Rząd *wspólności*, przy którym cały majątek współmałżonków, z wyjątkiem majątku zastrzeżonego, jest wspólną własnością małżonków.

„Do działów majątku wspólnego stosuje się odpowiednio postanowienia rządu powszechnego o działach majątku wspólnego” (art. 133).

Bardzo ważną kwestją, która znalazła swój wyraz w dziale II Tytułu I art. 5—11, oraz w poszczególnych artykułach innych działów, jest kwestja dowodu własności. Kwestja ta przedstawia poważne znaczenie dla współmałżonków w razie ustania małżeństwa, lecz nie mniej jest ważną i ze względu na wierzycieli.

Projekt stosuje w tym względzie cały szereg domniemań legalnych, tak domniemywa się, że wykaz majątku prawidłowo ustala osobę właściciela, przyczem względem wierzycieli takie domniemanie stwarza tylko wykaz sporządzony na dwa lata przed wszczęciem sporu o osobę właściciela (art. 5). Następne artykuły 6—8 ustalają tryb i sposób sporządzenia wykazu oraz oceny majątku. Art. 9 ustala domniemanie własności kosztowności osobistego majątku, oraz przedmiotów wspólnego użytku i papierów na okaziciela, które uważane są za wspólną własność. Naturalnie, że te legalne domniemania mogą być obalane przez wierzyciela wszelkimi, dopuszczalnymi przez ustawy środkami, chodzi tu jedynie o onus probandi. Małżonek nie może zasłaniać się i obalać domniemania rachunkiem wystawionym na jego imię (art. 10) ten przepis został zredagowany na korzyść wierzycieli.

Odpowiednie modyfikacje co do dowodów własności oraz odpowiedzialności przy poszczególnych rządach zawierają artykuły 95, 110, 119, 128 i 132.

Należności z tytułu zaległości w świadczeniach jednego z małżonków na utrzymanie rodziny przy rządzie rozdzielności, stanowiące dług wobec drugiego z małżonków, nie mogą być zajmowane przez wierzycieli (art. 97). Jest to znowu przywilej jednego z małżonków ze szkodą dla wierzycieli.

„W interesie obrotu zorganizowana została w projekcie jawność rządów majątkowych, ustanowionych z wyboru stron. Wobec trzecich można się powoływać na taki rząd, odrębny od rządu powszechnego, dopiero po ujawnieniu rządu wybra-

nego w księdze rządów małżeńskich, dostępnej dla wszystkich. Do księgi wpisuje się również wiadomość o wszelkich czynnościach prawnych między małżonkami, o ile chcą się oni powoływać na moc tych czynności wobec osób trzecich“.

Przepisy ustalające tę jawność, zawarte są w Rozdziale III Tytułu II art. 82—92, przewidują one wpisy w księdze rządów małżeńskich, prowadzonych przez urzędy, bliżej nieokreślone, z inicjatywy małżonków lub z urzędu. Powołane przepisy ogólnikowo również normują sposób i tryb dokonywania pomienionych wpisów.

Należy przypuszczać, że bliższe szczegóły co do organizacji urzędów, prowadzących księgi rządów małżeńskich, oraz trybu ich prowadzenia, pozostawione są przepisom wykonawczym, które władny jest wydać Minister Sprawiedliwości w trybie art. 136 projektu.

Projekt przewiduje (art. 63—81) instytucję nieznaną żadnemu z działających u nas kodeksów dzielnicowych. Instytucja ta—to *majątek zapasowy* przeznaczony na utrzymanie rodziny w razie zupełnego braku innych na ten cel środków, wartość tego majątku zapasowego przy jego ustanowieniu nie może przekraczać 15.000 złotych (art. 63 i 69).

Projekt szczegółowo ustala sposób utworzenia tego majątku zapasowego, oraz sposób i tryb jego administrowania, przyczem wzbronione jest zbywanie, obciążanie, jak również oddawanie w najem lub dzierżawę tego majątku na czas powyżej 10 lat (art. 70). Majątek ten również korzysta z przywileju niezajmowania go przez wierzycieli (art. 70). Zbycie lub obciążenie dopuszczalne jest w ściśle określonych wypadkach i to z zezwolenia sądu (art. 73). Unieważnienia zbycia sprzecznego z przepisami prawnymi, mogą żądać po za małżonkami dzieci ich i osoba trzecia, która ustanowiła majątek zapasowy (art. 77). „Sędzia, winny udzielenia zezwolenia na zbycie majątku zapasowego w przypadkach prawem nieprzewidzianych, oraz zatwierdzenia zmiany jego dotychczasowego umieszczenia na nowe, oczywiście szkodliwe dla majątku zapasowego, ponosi dodatkową odpowiedzialność za szkody i straty tego majątku“ (art. 78). Ingerencja władz, przewidziana przez projekt, jest bardzo duża, tak w pewnych wypadkach władza interesowana w opłatach z którymi zalega właściciel lub współwłaściciel majątku zapasowego, lub władza opiekuńcza, może żądać odebrania właścicielowi zarządu majątkiem i mianowania innego zarządcy (art. 79).

Nie obce są też projektowi i sankcje karne, tak art. 44 przewiduje utratę prawa użytkowania na majątku dziecka w razie zaniedbania małżonka pozostałego przy życiu, sporządzenia spisu majątku spadkowego, jeśli zostało wspólne nieletnie dziecko. „Art. 45. Małżonek, winny przestępstwa przeciw życiu

współmałżonka, traci prawo do swego udziału w połowie majątku wspólnego“.

Nakoniec art. 46 „Małżonek, który ukrył część majątku podlegającego podziałowi, traci prawo do tej części majątku“.

Orzecznictwo cywilne.

Art. 37 p. 4 dod. spec. do T. X Zw. Pr.

Gdy w czasie wydania ukazu 1906 roku na gospodarce znajdował się ojciec z dziećmi t. j. osoby związane pokrewieństwem w linii prostej, ojciec ten jako głowa rodziny stał się wyłącznym właścicielem gospodarki, pomimo, że nie na jego imię był wydany akt nadawczy, bez względu na to czy był „prymakiem” czy nie.

(Orzeczenie Izby I S. N. z dn. 30. VIII. 34 r. w spr. C. I 1753/33 r.).

Z u z a s a d n i e n i a.

Sąd Okręgowy przyznał powodowi prawo własności do $\frac{1}{7}$ części gospodarki we wsi Paszki, powiatu oszmiańskiego, i oddał tę gospodarkę we wspólne posiadanie powoda i pozwanych z prawem powoda do $\frac{1}{7}$ części, a Sąd Apelacyjny wyrok ten zatwierdził, oddalając skargę apelacyjną powoda, który domagał się, aby powyższa gospodarka była uznana za jego wyłączną własność, ponieważ była odziedziczona przez jego matkę U. W. po swym bracie i po śmierci jej w 1902 r. ojciec powoda, wówczas małoletniego gospodarzył na tej gospodarce z jego ramienia, a pozwani—macocha powoda i jego przyrodnie rodzeństwo—zagarnęli ją po śmierci ojca powoda w 1921 r., nie mając do niej żadnego prawa.

Skarga kasacyjna zarzuca, iż Sąd Apelacyjny niesłusznie odmówił zbadania powołanych przez powoda świadków, uznając, iż zeznania ich nie mogły mieć istotnego znaczenia dla sprawy, podczas gdy świadkowie ci stwierdziliby nader ważną okoliczność, że sporna ziemia stanowiła własność matki powoda i była na jej imię zapisana w księgach gruntowych oraz że ojciec powoda, posiadający inną, własną gospodarkę, po śmierci swej żony, a matki powoda, rządził pozostałym po niej majątkiem w charakterze opiekuna, gdyż jedynym spadkobiercą do gospodarki po U. W. był jej syn — powód, wobec czego mylny wyprowadził wniosek Sąd Apelacyjny, iż z mocy ukazu z 9 listopada 1906 r. i ustawy z 14 czerwca 1910 r. stał się właścicielem spornego gruntu ojciec powoda.

Jak to wyjaśnił już Sąd Najwyższy w orzeczeniu Izby I Nr. 8/31 r., w przypadku, gdy w czasie wydania ukazu 1906 r.

na gospodarce znajdował się ojciec z dziećmi, t. j. osoby, związane pokrewieństwem w linii prostej, ojciec ten, jako głowa rodziny, stał się na mocy art. 1 cz. III ukazu z 9 listopada 1906 r. i art. 47 ustawy z 14. IV. 1910 r. (art 37¹ dod. specj. do t. I X zw. pr.) wyłącznym właścicielem gospodarki, pomimo że nie na jego imię był wydany akt nadawczy i bez względu na to, czy był „prymakiem“, czy nie.

Art. 112 K. P. C.

Przy decydowaniu kwestji przyznania prawa ubogich Sąd nie może się powodować wyłącznie tem, czy otrzymany przez petenta dochód pozwala mu na pokrycie kosztów procesu, lecz winien mieć na uwadze również okoliczność, jaki majątek posiada petent, chociażby nie przynosił on dochodu.

(Orzeczenie Izby S. N. z dn. 30. VIII 1934 r. w spr. C. I 1001/34).

Z u z a s a d n i e n i a .

Sąd Apelacyjny zatwierdził postanowienie Sądu Okręgowego, odmawiające przyznania powodowi M. R. prawa ubogich do prowadzenia sprawy z powództwa jego, wytoczonego przeciwko Wil. Bankowi Ziemskiemu i A. L. o unieważnienie dokonanej przez Wileński Bank Ziemski licytacji majątku powoda „Planta Murowana“, na której nabył ten majątek A. L. Postanowienie swoje oparł Sąd Apelacyjny na tem, że ze złożonych do sprawy wypisów z wykazu hipotecznego wynika, iż petent jest właścicielem trzech majątków ziemskich, a przedstawione przez niego zaświadczenia zarządów gminnych nie przekonywują Sądu o takim jego stanie materialnym, któryby dawał Sądowi możliwość zastosowania art. 112 k. p. c.

Skarga kasacyjna zarzuca, że Sąd Apelacyjny pominął znajdujące się w aktach sprawy zaświadczenie Starosty Grodzkiego, iż petent pozostaje bez pracy i jest na utrzymaniu matki, że Sąd Apelacyjny nie wniknął w treść złożonych zaświadczeń zarządów gminy, które udowadniają, iż należące do petenta majątki nie przynoszą mu żadnego dochodu, gdyż dwóch z nich nie ma on w swem posiadaniu, a trzeci jest w dzierżawie, przyczem tenuta z niego została pobrana z góry do r. 1938, że wobec tej treści powyższych zaświadczeń Sąd Apelacyjny winien był uzasadnić, dlaczego te zaświadczenia go nie przekonywują o biednym stanie petenta, że wreszcie Sąd Apelacyjny nie wziął pod uwagę, iż sam wpis od niniejszego powództwa, oszacowanego w skardze powodowej na 750.000 zł. wynosi około 20.000 zł., petent więc nie ma możliwości uiszczenia go, chociażby nawet nie znajdował się w zupełnej nędzy.

Skarga kasacyjna jest bezzasadna. Wobec posiadania przez petenta znacznych obiektów majątkowych, Sąd Apelacyjny

slusznie uznał za niemające znaczenia zaświadczenie Starosty, że petent nie ma pracy i zamieszkuje w Warszawie u matki, która go utrzymuje. Wskazywana przez skarżącego okoliczność, iż z należących do niego nieruchomości ziemskich nie ma on żadnego dochodu, nie uzasadnia jeszcze jego żądania przyznania mu prawa ubogich, gdyż z przepisu art. 112 k. p. c., który wymaga, aby petent wykazał swe zupełne ubóstwo na podstawie zaświadczenia władzy publicznej o jego stanie rodzinnym, majątku i dochodach, wynika, iż Sąd przy decydowaniu kwestji przyznania prawa ubogich nie może się powodować wyłącznie tem, czy otrzymany przez petenta dochód pozwala mu na pokrycie kosztów procesu, lecz winien mieć na uwadze również okoliczność, jaki majątek posiada petent, chociażby nie przynosił on dochodu, gdyż osoba, która jest w stanie pokryć przypadające koszty procesu, choćby z pewnem uszczupleniem substancji swego majątku, nie może być uważana za „zupełnie ubogą” w rozumieniu art. 112 k. p. c. Gdy więc Sąd Apelacyjny ustalił, że petent jest właścicielem trzech znacznej wartości nieruchomości ziemskich (obszaru każda po kilkaset ha), miał podstawę do odmowy udzielenia mu prawa ubogich, bez względu na wysoką sumę przypadających od skargi powodowej opłat. Zresztą petent, powołując się na to, iż wpis od powództwa wynosi 20.000 zł., ponieważ wartość przedmiotu sporu stanowi 750.000 zł., niczem nie uprawdopodobnił, aby wartość spornego majątku istotnie sięgała do tej sumy, podczas gdy twierdzenie pozwanego, iż wskazana w skardze powodowej wartość przedmiotu sporu jest bardzo wygórowana, znajdowało oparcie w wysokości sumy, za którą został majątek „Planta Murowana” nabyty na licytacji — 75.436 zł.

Art. 1205 u. p. c.

Zarzuty, dotyczące nieprawidłowego odbycia się licytacji mogą być podniesione wyłącznie w skardze do Sądu I instancji w terminie wskazanym w art. 1205 k. p. c.

(Orzeczenie Izby I S. N. z dn. 30/VIII 34 r. w spr. C. I 1779/33 r.).

Z u z a s a d n i e n i e.

St. B., nie zaskarżywszy w swoim czasie odbytej w dn. 12 marca 1932 r. powtórnej licytacji publicznej jego majątku nieruchomego, zaskarżył decyzję Sądu Okręgowego z dnia 15/22 czerwca 1932 r., zatwierdzającą tę licytację i przewłaszczającą majątek na rzecz nabywcy, dowodząc, iż licytacja odbyła się nieprawidłowo, gdyż stawiał się tylko jeden licytant i nie postąpił ponad oszacowanie;

Sąd Apelacyjny skargę tę oddalił, uznając, iż licytacja dokonana została zgodnie z art. 1182 u. p. c., w skardze zaś kasacyjnej B. ponawia poprzednio poruszony zarzut;

Zarzut ten nie ulega uwzględnieniu, albowiem 1) z art. 962 i 1205 u. p. c. wynika, iż uchybienia, popełnione przy licytacji, muszą być zaskarżone do Sądu pierwszej instancji, gdy tymczasem w przypadku B. skarży je wprost do Sądu Apelacyjnego, oraz 2) art. 1205 u. p. c. ustanawia termin siedmiodniowy dla skarg, podważających prawidłowość licytacji, gdy tymczasem B., jak wynika z dat, ustalonych w decyzji zaskarżonej, terminu tego nie zachował.

Tezy z orzeczeń Izby I Sądu Najwyższego.

Art. 432 i 533 t. X cz. I Zw. pr.

Służebności według przepisów t. X cz. I Zw. pr. mogą być ustanowione tylko przez ustawę, umowę notarialną lub wyrok sądowy, nie mogą zaś być nabyte przez przedawnienie. (Z dn. 20. II. 1934 r. w spr. I. C. 2396/32).

Art. 574 t. X cz. I Zw. pr.

Dla określenia wysokości zubożenia się pozwanego wskutek dostarczenia mu przez powoda drzewa opałowego, którego część pozwany zużył na własne potrzeby, a część przekazał różnym osobom z otrzymaniem od nich zapłaty, niemiarodajna jest obecna cena drzewa opałowego, lecz winna być ustalona ówczesna cena i ta przeliczona na złote, jak również winna być ustalona w złotych suma, otrzymana przez pozwanego za drzewo.

(Z dn. 25. IV. 1934 r. w spr. C. I. 743/33).

Art. 683 t. X cz. I Zw. pr.

1. Odpowiedzialność kolei za wszelkie wypadki opiera się na domniemaniu winy, która może być obalona przez dowód, iż szkoda ma źródło nie w działaniu kolei, lecz w niezależnem od kolei działaniu osoby postronnej, którego kolej nie mogła przewidzieć i któremu nie mogła zapobiec.

2. Kolej nie odpowiada za pożar z winy pasażera, przewożącego — wbrew przepisom — materiał wybuchowy, jeżeli nie zostało ustalone, że służba kolejowa mimo powzięcia podejrzenia lub mimo powiadomienia jej przez innych posażerów o niedozwolonym przewozie zaniedbała przedsięwziąć kroki, stosownie do rozporządzenia Ministra Kolei z dn. 16.XII.1929 r. (Z dn. 15. III. 1934 r. w spr. C. I. 2237/33).

Art. 694 t. X cz. I Zw. pr.

W myśl art. 1 załącznika do uwagi do art. 694 t. X cz. I Zw. pr., przedawnienie umarzające biegnie od chwili pogwałcenia

należącego do powoda prawa, gdyż dopiero w tym momencie powstaje podstawa do wytoczenia przez niego powództwa.

(Z dn. 25. IV. 1934 r. w spr. C. I. 743/33).

Art. 1550 t. X cz. I Zw. pr.

Zamieszczenie przez instytucję bankową w bilansie, sporządzonym na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 25 czerwca 1924 o bilansowaniu w złotych (Dz. U. poz. 542), w liczbie innych pozycji pewnej sumy ogólnej, obejmującej też nieokreśloną konkretnie należność powoda, nie może być uważane za potwierdzenie mocy zobowiązania, o którym mówi art. 1550 t. X cz. I Zw. pr.

(Z dn. 8. V. 1934 r. w spr. C. I. 2409/33).

Art. 20 ust. hip.

Badanie złej wiary nie jest dopuszczalne w postępowaniu hipotecznem.

(Z dn. 29. III. 1934 r. w spr. C. I. 1457/33).

Art. 25 ust. hip.

W przypadku, gdy zawieszona przez zwierzchność hipoteczną czynność dotyczy sprzedaży nieruchomości, sprzedawca nie jest uprawniony do korzystania z przepisów art. 25 ust. hip., nie może więc żądać, aby zastrzeżenie z tej czynności zostało z wykazu hipotecznego wykreślone po bezskutecznym upływie terminu rocznego, przewidzianego w powyższym artykule.

(Z dn. 2. III. — 13. IV. 1934 r. w spr. C. I. 1110/33).

Art. 128 ust. hip.

Właściciel nieruchomości, którego udział, jako dłużnika hipotecznego, w postępowaniu spadkowym po wierzycielu nie został wcale w prawie hipotecznem przewidziany, nie może odwoływać się od zapadłej w rzeczonym postępowaniu decyzji Wydziału Hipotecznego, praw zaś swych może bronić jedynie w drodze sporu merytorycznego.

(Z dn. 19. IV. — 12. V. 1934 r. w spr. C. I. 2898/33).

Art. 49 ustawy b. Banku Włościańskiego.

Towarzystwo włościan, które nabyło grunta przy współudziale Banku Włościańskiego i zaciągnęło pożyczkę w tymże Banku na kupno gruntów, staje się właścicielem działek gruntu tych poszczególnych członków towarzystwa, którzy zalegli z zapłatą należnych od nich rat pożyczki za 6 półroczy oraz może za zgodą tegoż Banku rozporządzić się tą działką przez sprze-

daż innemu lub nowemu członkowi towarzystwa. Uchwała towarzystwa może być wzruszona tylko w trybie zaskarżenia, przewidzianym w ustawie Banku.

(Z dn. 18. IV. 1934 r. w spr. C. I. 2503/33).

Art. 23 cz. I o ochr. lokat.

W myśl art. 23 część I lit. a ustawy o ochronie lokatorów z 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. poz. 406) w brzmieniu ustaw z 27 marca 1926 (Dz. U. poz. 185), z 7 listopada 1931 (Dz. U. poz. 808) i z 25 marca 1933 (Dz. U. poz. 174) eksmisja z mieszkań jedno lub dwupokojowych, orzeczona z przyczyny, przewidzianej w art. 11 ust. 2 lit. a ustawy o ochronie lokatorów z 11 kwietnia 1924 r. nie ulega wykonaniu w okresie od 1 listopada do 31 marca, o ile lokator znajduje się w krytycznym położeniu gospodarczym.

(Z dn. 24. I. 1934 r. w spr. C. I. 2161/33).

Art. 23 i 24 ust. o ochr. lokat.

1. Z moratorium mieszkaniowego mogą korzystać tylko bezrobotni zarejestrowani w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy.

2. Bezrobotny, eksmitowany na podstawie ugody sądowej, nie ma prawa do moratorium mieszkaniowego.

(Z dn. 1. III. 1934 r. w spr. C. II. Z. 684/33).

Art. 73 i 103 prawa wekslowego.

Przewidziana w art. 73 prawa wekslowego z 14 listopada 1924 (Dz. U. poz. 926) zasada, iż przerwa przedawnienia skuteczna jest jedynie wobec tego dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwy, stosuje się nie tylko do przypadków przerwania przedawnienia z art. 71 prawa wekslowego, lecz także do przewidzianego w art. 103 pr. weksl. przypadku zgłoszenia wniosku o udzielenie klauzuli egzekucyjnej.

(Z dn. 2. III. 1934 r. w spr. C. I. 1045/33).

Art. 103 pr. weksl.

W myśl art. 103 prawa wekslowego sam fakt opatrzenia wekslu klauzulą egzekucyjną przerywa przedawnienie roszczenia wekslowego, chociażby klauzula w następstwie została pozbawiona skutków prawnych.

(Z dn. 2. III. 1934 r. w spr. C. I. 1630/33).

Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Udzielanie za zgodą kierownika szkoły wykładów w godzinach pozaobowiązkowych nie może być uważane za nego-

tiorum gestio, a dochodzenie roszczeń przez wykładającego o wynagrodzenie za pracę w godzinach, nieobjętych umową, opierać się może na rozporządzeniu z 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. poz. 323).

(Z dn. 31. I. 1934 r. w spr. I. C. 2407/32).

Art. 25 i 29 rozp. Prez. Rzplitej o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Skoro zachowane są terminy i warunki wypowiedzenia umowy o pracę, przewidziane w art. 25 i 29 powołanego rozp., bez znaczenia jest przyczyna, dla której bądź pracodawca bądź pracownik wypowiedza umowę.

(Z dn. 8. III. 1934 r. w spr. C. I, 2798/33).

Art. 28 rozp. Prez. Rzplitej o umowie o pracę pracowników umysłowych.

W przypadku, gdy przed upływem okresu wypowiedzenia nastąpiło ponowne wypowiedzenie, a następnie, jeszcze w okresie poprzedniego wypowiedzenia, pracodawca podał do wiadomości pracownika nowe warunki pracy, które pracownik przyjął, należy uważać, iż z chwilą przyjęcia nowych warunków przez pracownika nastąpiło zawarcie nowej umowy na czas nieokreślony.

(Z dn. 13. IV. 1934 r. w spr. C. I. 2948/33).

Art. 32 p. d rozp. z dn. 16. III. 1928 r.

Niewykonanie przez pracownika wymagań bezpośredniego zwierzchnika (zgodnych z obowiązującą strony umową pracy) stanowi niezachowanie istotnych warunków umowy o pracę i jest samo przez się dostateczną podstawą do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia.

(Z dn. 14. III. 1934 r. w spr. C. I. 2206/33).

§ 22 rozp. Min. Pr. i Op. Sp. z 11. VI. 1923 r.

Przepis, stanowiący o wynagrodzeniu pracowników za niewykorzystany urlop, zawarty w § 22 rozporządzenia z 11. VI. 1923 r. (Dz. U. Nr. 62 poz. 464), nie ma zastosowania do sekretarzy urzędów gminnych.

(Z dn. 13. III. 1934 r. w spr. C. I. 177/33).

Ustawa z 19. V. 1920 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Pracownicy rolni na terenie b. zaboru rosyjskiego nie mogą być pociągani do obowiązku ubezpieczenia na wypadek

choroby bez względu na to, czy miejsce ich zatrudnienia znajduje się na terytorjum gminy wiejskiej, czy miejskiej.

(Z dn. 10. IV. 1934 r. w spr. C. I. 2764/33).

Art. 2 p. 2 rozp. Prez. Rzplitej z 27. V. 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia.

W myśl p. 2 art. 2 rozp. Prez. Rzplitej z 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia nie ulegają przymusowemu ubezpieczeniu zakłady, używające napędu mechanicznego o sile nie mniejszej, niż 10 koni mechanicznych, bez względu na to, jaki napęd wykorzystuje produkcja zakładu.

(Z dn. 23. III. 1934 r. w spr. C. I. 2823/33).

Art. 23 rozp. Prez. Rzplitej z 27. V. 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia.

Samo zgłoszenie do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych budowli, nie ulegającej przymusowemu ubezpieczeniu, nie stwarza obowiązku Zakładowi do wypłacenia odszkodowania za pogorzel, bez względu na to, kiedy został ujawniony fakt, iż budowla nie ulega przymusowemu ubezpieczeniu.

(Z dn. 23. III. 1934 r. w spr. C. I. 2823/33).

Art. 50 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 3 grudnia 1927 o prawie łowieckiem.

Właściciel gruntu ma nie tylko prawo schwywania i zabicia, lecz także prawo przywłaszczenia sobie zwierzyny, na którą wolno cały rok polować, schwytanej lub zabitej przez siebie w obrębie swojej zagrody lub w promieniu 100 m. od jej zabudowań.

(Z dn. 24. I. 1934 r. w spr. C. II. Rw. 2347/33).

Art. 50 i 84 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 3. XII. 1927 o prawie łowieckiem.

Schwywanie lub zabicie przez właściciela gruntu w obrębie swojej zagrody lub w promieniu 100 m. od jej zabudowań zwierzyny, na którą wolno cały rok polować, nie jest bezprawne, chociażby właściciel gruntu szedł śladami zwierzyny przez cudzy obwód łowiecki celem stwierdzenia, czy zwierzyna przeszła w obręb jego zagrody.

(Z dn. 24. I. 1934 r. w spr. C. II. Rw. 2347/33).

Art. 10 ust. z 2. IV. 1925 r. o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych.

Dodatek w art. 10 ustawy z 2 kwietnia 1925 r., a obecnie art. 11 jednolitego tekstu, ogłoszonego obwieszczeniem M.S.W.

z 28 czerwca 1933 r., iż „roszczenia Skarbu Państwa mają bez względu na czas ich powstania pierwszeństwo przed innemi“, odnosi się tylko do przypadku, gdy równocześnie zbiegną się potrącenia na podstawie orzeczeń sądowych i zarządzeń administracyjnych.

(Z dn. 10. X. 1934 r. w spr. C. II. 1357/34).

Art. 1, 6, 92 ust. o państw. podat. przemysł.

Rozstrzygnięcie pytania, czy dane przedmioty winny być uważane za składową część przedsiębiorstwa, odpowiedzialną za podatek przemysłowy, zależy w każdym poszczególnym wypadku od ustalenia celu, któremu przedsiębiorstwo służy: jeżeli celem jego jest przetworzenie materiału i dalsza sprzedaż otrzymanego towaru, jako własnego, wszystkie surowce w przedsiębiorstwie znajdujące się winny być uważane za jego część odpowiedzialną za podatek, gdyż gospodarczo ściśle są z przedsiębiorstwem związane; jeżeli natomiast zadaniem przedsiębiorstwa jest tylko praca, polegająca na przerabianiu materiałów, oddanych w tym celu przedsiębiorstwu przez osoby trzecie, to przerobiona rzecz pozostaje obca przedsiębiorstwu i musi być zwrócona właścicielowi.

(Z dn. 20. III. 1934 r. w spr. C. I. 2083/33).

Art. 22 k. p. c.

Po doręczeniu pozwu powód nie może odstąpić od oznaczenia wartości przedmiotu sporu, podanej przez się w pozwie, a zarzuty pozwanego zgłoszone w tym względzie przed wadaniem się w spór co do istoty sprawy sąd obowiązany jest rozstrzygnąć, zwłaszcza, że ustalenie wartości przedmiotu sporu ma znaczenie nie tylko dla kwestji opłat sądowych, ale także i dla kwestji właściwości sądu (art. 10 L. 1 i 2, art. 11 ust. 1, art. 13 § 1 k. p. c.), jakoteż dopuszczalność środków odwoławczych (art. 418 L. 3 i art. 425 § 1 k. p. c.), tudzież obsady sądu (art. XLV¹ przep. wpraw. k. p. c.).

(Z dn. 5. II. 1934 r. w spr. C. II. 48/33).

Art. 22 i 377 k. p. c.

Sąd pierwszej instancji może swe postanowienie o oznaczeniu wartości przedmiotu sporu, powzięte na zasadzie art. 22 k. p. c., zmienić wskutek zmiany okoliczności sprawy (art. 377 k. p. c.). Sąd drugiej instancji nie jest powołany do zmiany oznaczenia wartości przedmiotu sporu, dokonanego przez sąd pierwszej instancji, gdy okoliczności sprawy nie doznały zmiany.

(Z dn. 29. VIII. 1934 r. w spr. C. II. 749/34).

Art. 445 § 2 k. p. c.

„Wykrycie“, o którym mowa w art. 445 § 2 k.p.c., może dotyczyć tylko takich środków dowodowych, które w okresie poprzedniego postępowania już istniały, lecz odnalezione zostały dopiero później.

(Z dn. 17. V. 1934 r. w spr. C. II. 423/34).

Art. 151 i 162 u. p. c.

Skarga apelacyjna wymaga innych form, podlega innym przepisom i ma inne następstwa aniżeli opozycja i dlatego uznanie przez Sąd opozycji za apelację sprzeczne jest z podstawowymi zasadami postępowania cywilnego.

(Z dn. 28. II. 1934 r. w spr. C. I. 2289/33).

Art. 333 i 334 u. p. c.

Sprostosowanie skargi powodowej, chociażby dotyczyło nazwy lub tytułu osoby pozwanej, nie może być w żadnym razie poczytywane za nową skargę powodową, lecz podpada jedynie pod działanie przepisów art. 332—334 u. p. c.

(Z dn. 13. II. 1934 r. w spr. C. I. 552/33).

Art. 689 u. p. c.

Z mocy art. 689 u. p. c. umorzeniu ulega postępowanie tylko drugiej instancji, wyrok zaś pierwszej instancji uzyskuje moc prawną i to niezależnie od tego, po czyjej stronie zachodzi wina, iż postępowanie nie zostało w terminie wznowione.

(Z dn. 12. IV. 1934 r. w spr. C. I. 282/33).

Art. 47 i 50 przep. tymcz. o koszt. sąd.

1. Decydowanie o tem, czy Skarb Państwa może w danym wypadku ponieść koszty, należne od strony, której przyznano prawo ubogich, należy do zakresu władzy wykonawczej i nieprzychylna decyzja tej władzy może powodować jedynie niewykonalność postanowienia sądu, o czym tenże sąd winien powiadomić stronę interesowaną, lecz nie może powodować uchylenia poprzednio powziętej decyzji sądowej.

2. Sąd nie jest właściwy do decydowania, czy Skarb Państwa posiada dostateczne środki na ponoszenie skutków przyznawania stronom prawa ubogich i uzależniania swych decyzji od zasobu tych środków.

(Z dn. 12. IV. 1934 r. w spr. C. I. 548/33).

Art. 13 rozp. Prez. Rzplitej z dn. 23. VIII. 1932 r.

Wyrok sądu grodzkiego, wydany na podstawie ust. 2 art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 23 sierpnia 1932 r.

o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej (Dz. U. poz. 653) nie ulega zaskarżeniu w trybie kasacyjnym, z treści bowiem art. 13 cytowanego rozporządzenia wynika dążenie prawodawcy do ograniczenia zaskarżalności orzeczeń urzędu rozjemczego, jako organu, powołanego do rozstrzygania sporów, objętych tem rozporządzeniem.

(Z dn. 20. IV. 1934 r. w spr. C. I. 2135/33).

Art. 66 § 3 i 4 prawa o notaryjacie z dnia 27. X. 1933 r.

Na postanowienie Sądu Okręgowego, wydane w trybie § 3 art. 66 prawa o notaryjacie z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. Nr. 84 poz. 609), zarządzające dokonanie czynności przez notariusza, notariuszowi nie służy zażalenie do Sądu Najwyższego, przewidziane w § 4 pow. artykułu.

(Zasada prawna uchwalona w składzie siedmiu sędziów i wpisana do księgi zasad prawnych).

Art. 694 t. X. cz. I Zw. pr.

Przepis art. 694 t. X. cz. I Zw. pr. i art. 1 załącznika do uwagi do tego art. dotyczy wytaczania powództw, natomiast obrona przeciwko roszczeniom nie jest ograniczona żadnym terminem.

(Orzeczn. S. N. z dn. 22.III.1934 r. w spr. Nr. C. I. 2639/33, Gaz. Sąd. War. Nr. 42).

Art. 683 t. X. cz. I Zw. pr.

Kolej nie ponosi odpowiedzialności za kalectwo i uszkodzenie rzeczy wyrządzone pasażerowi przez zapalenie się gazu wybuchowego, przewożonego w wagonie przez drugiego pasażera, o ile plyn ten był ukryty, a służba kolejowa nie miała żadnego powodu do powzięcia podejrzenia, iż jest on przewożony.

(Orzeczn. S. N. z dn. 15.III.1934 r. w spr. Nr. C. I. 2237/33, Gaz. Sąd. War. Nr. 42).

Orzecznictwo karne.

Tezy z orzeczeń Izby II Sądu Najwyższego.

Art. 125 k. k.

1. Na mocy § 2 art. 125 k. k. uwłacza czci i powadze Prezydenta Rzeczypospolitej również ten, kto wobec osoby

Prezydenta okazuje swe lekceważenie lub zachowuje się wobec niego w sposób nieprzyzwoity.

2. Występek z § 2 art. 125 k. k. wymaga umyślnego działania sprawcy a nie zadawała się podświadomości jego działaniem.

(Z dn. 22. V. 1934 r. w spr. 3 K. 432/34).

Art. 140 k. k.

Nieprawdziwość zeznania polega na tem, że zawiera ono okoliczności, których nie było, albo okoliczności, które były w rzeczywistości, ale w formie istotnie odmiennej, albo przemilcza okoliczności, albo zaprzecza okolicznościom, które rzeczywiście były.

(Z dn. 25. VI. 1934 r. w spr. 1 K. 126/34).

Art. 170 k. k.

1. Dla istoty występku z art. 170 k. k. jest obojętna forma zewnętrzna rozpowszechnianych świadomości nieprawdzych informacji, czy mianowicie podane one były w postaci pozytywnego twierdzenia, czy w formie możliwości.

2. Istota występku z art. 170 k. k. jest wypełniona także wówczas, jeżeli sprawca zdaje sobie sprawę, że szerzona przez niego fałszywa wiadomość jest zdolna wywołać niepokój publiczny i godzi się z możliwością takiego skutku bez względu na to, czy rzeczywiście jakkolwiek objaw niepokoju nastąpił.

(Z dn. 22. V. 1934 r. w spr. 3 K. 397/34).

Art. 203 k. k.

1. Przez czyn nierządny w rozumieniu art. 203 k.k. należy rozumieć nie tylko akt spółkowania, ale również wszelkie inne czyny, mające na celu zaspokojenie popędu płciowego lub podniecenie pobudliwości płciowej w zetknięciu z ciałem innej osoby.

2. Podnoszenie zatem sukienki, jak i dotykanie rękoma piersi innej osoby, mogą stanowić przestępstwo z art. 203 k. k., o ile mają na celu podniecenie lub zaspokojenie popędu płciowego.

(Z dn. 16. V. 1933 r. w spr. 2 K. 417/34).

Art. 204 k. k.

Zasadniczymi elementami pojęcia gwałtu w rozumieniu art. 204 k. k. są: moment aktywnego gwałtu ze strony sprawcy w postaci przymusu fizycznego lub psychicznego i moment

pasywny — oporu przed przemocą. Przemoc musi być taka, iżby mogła w danych okolicznościach i w stosunku do danej osoby okazać się skuteczną dla przewyciężenia jej oporu i poddania się czynom sprawcy, a opór ten powinien być ciągły, nieprzerwany, rzeczywisty i niesymulowany.

(Z dn. 14. VI. 1934 r. w spr. 1 K. 254/34).

Art. 225 k. k.

Stwierdzenie motywu działania zabójcy nie jest okolicznością istotną dla przypisania oskarżonemu winy i nie gra decydującej roli przy rozważaniu kwestji poczytalności.

(Z dn. 24. V. 1934 r. w spr. 2 K. 525/34).

Art. 239 k. k.

Chwycenie ucznia przez nauczyciela za rękę i potrząśnięcie nim, spełnione w wykonaniu służącego nauczycielowi prawa karcenia i bez przekroczenia uzasadnionych granic, nie zawiera bezprawności działania i pozbawione jest tem samem znamion występku z art. 239 k. k.

(Z dn. 2. V. 1934 r. w spr. 2 K. 429/34).

Art. 251 k. k.

Dla istoty groźby bezprawnej z art. 251 k. k. jest rzeczą obojętną, czy zarzuty, będące przedmiotem groźby, są prawdziwe czy nie; istotne jest, by takie zarzuty mogły uwłaczać czci pokrzywdzonego i by nastąpiło działanie w celu zmuszenia zapomocą groźby rozpowszechnienia takich zarzutów.

(Z dn. 11. VI. 1934 r. w spr. 3 K. 529/34).

Art. 255 i 256 k. k.

Sprawdżaniem znamion przestępstwa bądź z art. 255, bądź też z art. 256 k. k. jest przedewszystkiem zamiar sprawcy. W wypadku zniesławienia zamiar sprawcy bezpośredni lub ewentualny, wypełniający podmiotową istotę czynu, musi być skierowany na „dyskwalifikację człowieka“, przynajmniej w pewnej dziedzinie jego działalności. W wypadku obrazy zamiar skierowany jest jedynie na urażenie osobistej godności, a nie wykazuje dążności do napiętnowania pewnej osoby.

(Z dn. 21. VI. 1934 r. w spr. 1 K. 340/34).

Art. 262 § 2 k. k.

Sama możliwość mającego nastąpić w przyszłości zwrotu sprzeniewierzonej sumy, jak np. na podstawie zobowiązania wekslowego, nie wyłącza cech dokonanego z § 2 art. 262 k. k. przestępstwa.

(Z dn. 24. IV. 1934 r. w spr. 1 K. 178/34).

Art. 624 cz. 1 k. k. z 1903 r.

Czyn przestępny, przewidziany w cz. 1 art. 624 k. k. z 1903 r., jeżeli sprawca popełnił go poraz pierwszy, stanowi w myśl § 1 art. 14 przep. wpraw. k. k. i prawa o wykroczeniach, należące do właściwości sądowej (p. „c” art. 511 k. p. k.), nie zaś występki.

(Z dn. 30. V. 1934 r. w spr. 1 K. 255/34).

Art. 332 § 1 k. p. k.

Sąd, mając do dyspozycji większą ilość świadków odwoławczych, mających stwierdzić pewną tezę dowodową, może ograniczyć się do przeprowadzenia tylko tych dowodów, które uzna za nadające się najlepiej do wyjaśnienia danej okoliczności.

(Z dn. 4. VI. 1934 r. w spr. 2 K. 606/34).

Art. 76 u. s. p.

Uprawnienia, wynikające z art. 76 u. s. p., sądy wyższej instancji wykonywują z urzędu i niezależnie od tego, czy strony w założonym przez siebie środku odwoławczym na dane uchyczenia żaliły się lub nie.

(Z dn. 17. V. 1934 r. w spr. 1 K. 910/33).

Art. 11 ust. o państw. podat. przemysł.

Prowadzenie księgarni oraz drobnej sprzedaży materiałów piśmiennych za jednym świadectwem III kat., dopuszczalne na mocy okólnika Min. Skarbu z dn. 10. XI. 1931 r. L. D. 2662/4/31 i w warunkach, przewidzianych tymże okólnikiem, wymaga uzyskania od Izby Skarbowej zezwolenia, za które nie może być uznane wydanie przez Kasę Skarbową jednego świadectwa przemysłowego na oba te przedsiębiorstwa.

(Z dn. 1. VI. 1934 r. w spr. 1 K. 809/33).

Art. 23 (zał.) ust. o państw. podat. przemysł.

Stolarz, jako rzemieślnik, może być uważany za spozycwcę, czyli za konsumenta, lecz jednocześnie może być kupcem w rozumieniu ustawy o państw. podat. przemysł., jeśli obok wyrobu z nabytego materiału sprzętu, trudni się sprzedażą tego sprzętu. (Vide Zb. Orz. S. N. Nr. 71/33).

(Z dn. 4. V. 1934 r. w spr. 2 K. 421/34).

Art. VI Konwencji Handl. z dn. 26. III. 1925 r., między Polską a Węgrami.

Konwencja Handlowa zawarta między Polską a Węgrami (Dz. Ust. poz. 656) nie może ograniczać władz polskich w pra-

wie wydawania tych lub innych zarządzeń w zakresie polityki celnej, obowiązując jedynie do udzielania ulg, wyraźnie w niej zastrzeżonych. Brak więc wzmianki w protokole dodatkowym do tej konwencji (Dz. Ust. poz. 606 i 607/31) o zmianie zasady obliczania wagi brutto dla przywozu z Węgier ryby żywej w wodzie, wskazuje, że ustalenie tej zasady obliczania wagi wchodzi w zakres samoistnych zarządzeń Rzplitej Polskiej w zakresie polityki celnej.

(Z dn. 23. IV. 1934 r. w spr. 2 K. 156/34).

Walne Zgromadzenie Izby Adwokackiej w Wilnie.

Dnia 24 listopada 1934 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Wileńskiej Izby Adwokackiej, w którym wzięło udział 192 adwokatów.

Obrady zostały zagajone przez Dziekana Rady adv. Bronisława Krzyżanowskiego, na którego wniosek obecni uczcili pamięć zmarłych w roku 1933/34 adwokatów Gieni Gurwiczowej, Konstantego Lipnickiego, Borysa Zilberbacha i Józefa Kopcia.

Następnie na wniosek Dziekana został powołany na przewodniczącego adwokat Witold Abramowicz, oraz na wice-przewodniczącego adwokat Stanisław Bagiński, do prezydium weszli pozatem adwokaci: Horbaczewski, Piotrowski, Różański i Rubinow, funkcje sekretarzy zgromadzenia objęli adwokaci: Wojewódzka i Propper.

Odczytany przez przewodniczącego porządek dzienny treści następującej: 1) otwarcie i zagajenie zgromadzenia przez Dziekana Rady, 2) wybór przewodniczącego i ukonstytuowanie prezydium zgromadzenia, 3) sprawozdanie z działalności Rady Adwokackiej za 1933/34 rok, 4) sprawozdanie kasowe Rady za 1933/34 rok, 5) sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, 6) budżet Rady Adwokackiej na 1934/35 r. 7) wybory 9 członków Rady Adwokackiej 8) wybory 6 członków Sądu Dyscyplinarnego i 9) wolne wnioski, został przyjęty oraz uzupełniony na wniosek adv. Łuczywka przez dodanie 2-ch punktów porządku dziennego: a) przedłużenie do dnia 1 lutego 1936 r., terminu przewidzianego w § 64 statutu Wzajemnej Pomocy, oraz b) upoważnienie Rady do ulokowania kapitałów rezerwowych funduszu w nieruchomości.

Po przyjęciu porządku dziennego zostały odczytane pro-

tokuły walnych zgromadzeń Izby Adwokackiej w Wilnie z dnia 19. XI. 1933 r., oraz 28. I. 1934 r., które przyjęto do wiadomości.

Następnie na wniosek Dziekana uznano za odczytane sprawozdanie Rady Adwokackiej w Wilnie, rozesłane adwokatom przed zebraniem, odczytano protokół Komisji Rewizyjnej z dnia 12. XI. 1934 r., oraz przystąpiono do dyskusji, w której poruszono kwestje biur podań, kompetencji Rzeczników Dyscyplinarnych, oraz nadmiernego obciążenia podatkowego adwokatów.

Uchwalono jednogłośnie zalecić Radzie Adwokackiej podjęcie starań celem złagodzenia obciążenia podatkowego adwokatów.

Sprawozdanie Rady Adwokackiej zostało przyjęte do wiadomości, poczem uchwalono udzielić Radzie absolutorjum.

Budżet Rady Adwokackiej na 1934/35 r., został uchwalony (w sumie 51.060 zł.).

Przyjęto bez dłuższej dyskusji wniosek o przedłużeniu do dnia 1 lutego 1936 r. terminu, przewidzianego w § 64 Statutu Wzajemnej Pomocy (wyplata emeryt.).

Po ożywionej dyskusji przyjęto wniosek o upoważnienie Rady do lokowania kapitałów rezerwowych Funduszu w nieruchomości.

Następnie przystąpiono do wyborów członków Rady Adwokackiej i Sądu Dyscyplinarnego w Wilnie, w wyniku których zostali wybrani:

do Rady Adwokackiej w Wilnie adwokaci: Łuczyński, Terlikowski, Wismont, Łuczywek, Bagiński, Stuczyński, Lejbman, Kacnelson i Olechnowicz.

Do Sądu Dyscyplinarnego: Petruszewicz, Wacław Rodziejewicz, Horbaczewski, Konstanty Bajraszewski, Milchikier, Osiecimski i Wiścicki. Wolnych wniosków nie zgłoszono. Wobec wyczerpania porządku dziennego Walne Zebranie zamknięto.

Sprawy przeciwko adwokatom.

(Wyciąg z protokołu posiedzenia plenarnego) Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 5 października 1934 r).

I. Zastępstwo powoda lub pozwanego w sprawie przeciwko adwokatowi, gdy sprawa wynika z czynności zawodowych, można przyjąć tylko za zezwoleniem Rady Adwokackiej, która powyższe decyzję na podstawie wniosku adwokata, pragnącego podjąć się zastępstwa.

II. Przed wytoczeniem powództwa przeciwko adwokatowi, gdy sprawa nie podpada pod p. I, adwokat, który się sprawy podjął, powinien zawiadomić Radę Adwokacką oraz treściwie i dokładnie wskazać przedmiot sprawy, wstrzymując się z wniesieniem pozwu do czasu otrzymania od Rady pisma, że zawiadomienie przyjęła do wiadomości.

III. O podjęciu się obrony przeciw powództwu, wytoczonemu przez adwokata, gdy sprawa nie podpada pod p. I, adwokat, który się obrony podjął, powinien niezwłocznie zawiadomić Radę Adwokacką oraz treściwie i dokładnie wskazać przedmiot sporu.

IV. Adwokat, który podjął się prowadzenia sprawy przeciwko koledze adwokatowi, powinien zawiadomić go o tem przed rozpoczęciem kroków sądowych w sposób odpowiedni, aby dać mu możność zaspokojenia pretensji strony przeciwnej, lub wszczęcia pertraktacyj celem polubownego załatwienia sporu.

V. Przy prowadzeniu sprawy przeciwko adwokatowi należy szczególnie przestrzegać zasady koleżeństwa tudzież strzec powagi i godności adwokatury.

VI. O wyniku sprawy przeciwko koledze - adwokatowi, adwokat powinien niezwłocznie zawiadomić Radę Adwokacką.

VII. W wypadkach nagłych udzieli zezwolenia, względnie przyjmie do wiadomości o podjęciu się sprawy, Dziekan Rady.

Gdyby nie było czasu na zwrócenie się do Dziekana, adwokat spełni niezbędną czynność, zwracając się równocześnie do Rady Adwokackiej z prośbą o zezwolenie lub z zawiadomieniem i następnie zastosuje się do decyzji albo oświadczenia Rady.

VIII. Zasady powyższe stosuje się analogicznie do prowadzenia spraw karnych i do popierania powództwa cywilnego w sprawach karnych.

IX. Gdy żaden z adwokatów, mających siedzibę w miejscu, gdzie znajduje się właściwy sąd, nie zechce podjąć się sprawy przeciwko adwokatowi, Rada Adwokacka na wniosek strony interesowanej ustanowi zastępcę z urzędu albo obrońcę stosownie do art. 3 p. 6 Prawa o ustr. adw., chyba że sprawa jest oczywiście bezzasadna; gdy sprawa nie korzysta z prawa ubogich, Rada Adwokacka władna jest określić wynagrodzenie dla delegowanego adwokata.

Poleskie Towarzystwo Prawnicze.

Dnia 18 listopada b. r. odbyło się uroczyste otwarcie Poleskiego Towarzystwa Prawniczego w Brześciu n/B.

O godz. 10-ej w miejscowym Kościele Parafjalnym odprawiono nabożeństwo, zaś o godz. 12-ej odbyła się uroczysta akademja, na którą przybył Wojewoda Poleski p. Wacław Kostek-Biernacki, generał Jatelnicki oraz liczni przedstawiciele urzędów i instytucyj państwowych: cywilnych i wojskowych, przedstawiciele samorządu, oraz cały szereg osób prywatnych zaproszonych przez Zarząd Towarzystwa.

W krótkich słowach powitał obecnych prezes Towarzystwa p. Stanisław Falkowski — prezes Sądu Okręgowego w Pińsku oraz przedstawił treściwie cele i zadania powstałego Towarzystwa na tle doby obecnej; poczem odczytane zostały depesze powitalne od szeregu osób i instytucyj, nadesłane z różnych miast Polski pod adresem Towarzystwa z okazji uroczystości inauguracyjnej, jak również depesze hołdownicze, które wysłane zostały do Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Piłsudskiego, Ministra Sprawiedliwości i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

W dalszym ciągu wygłoszone zostały trzy referaty przez przybyłych na uroczyste otwarcie Towarzystwa z Warszawy pp.: profesora Janusza Jamontta na temat „Zasada oportunistu przy ściganiu przestępstw“, adwokata Jerzego Berlanda na temat „Przemiany światopoglądu prawniczego w dobie dzisiejszej (uwagi z dziedziny filozofji prawa)“ oraz adwokata D-ra Rafała Lemkina na temat „Nowe kierunki w ustawodawstwie kryminalnem (materjalnem i procesowem)“.

O godz. 17-ej odbył się obiad koleżeński członków Towarzystwa, w którym wzięli również udział prelegenci; wieczorem zaś — na zakończenie uroczystości inauguracyjnych — zabawa towarzyska.

Przegląd czasopism.

Jean Moruzi **La crise de la methode technique-juridique du droit.** — *Revue international du droit penal.* 3-e trimestre 1934 r.

W tym artykule autor polemizuje z poglądami włoskiego sędziego Alfredo Gianitrapani, który w niedawno ogłoszonej pracy dowodzi, że obecnie metoda techniczno-jurydyczna przechodzi kryzys.

Ta metoda uważana jest za reakcję przeciwko metodzie szkoły pozytywistycznej.

Metoda techniczno-jurydyczna została zapoczątkowana przez Artura Rocco, Lucchini'ego i Manzini. Metoda szkoły klasycznej i metoda dedukcyjna prowadzi przez swą apriorystyczność do metafizyki i scholastyki. Poza tem ta szkoła wyłączną swą uwagę zwróciła na przestępstwo i karę, przeoczając zupełnie osobę przestępcy.

Szkoła pozytywistyczna zamieniła metodę dedukcji na indukcję, zastosowując ją do nauk fizjologicznych, psychologicznych, moralnych i społecznych. Dzięki zastosowaniu metody indukcji, szkoła ta na przestępstwo patrzyła, jako na przejaw naturalny i społeczny. Zasadniczym grzechem tej szkoły jest pomieszanie pojęć—prawa karnego i kryminologii, która według słów Liszta jest nauką badającą przyczyny przestępczości. Szkoła ta sprowadzając prawo karne do rzędu rozdziału ogólnej nauki socjologii, doprowadziła naukę prawa karnego do tego, że jest ona nauką bez prawa, do pochłonięcia prawa przez socjologję.

Podstawy metody techniczno-jurydycznej polegają na tem, że stoi ona na podziale nauk i na tem, że należy znać właściwą dla każdej z nauk metodologję i wiedzieć jak ją się posługiwać. Poza tem przedstawiciele tej szkoły przeważnie Rocco zalecają zwrócić wyłączną uwagę na prawo karne pozytywne, ponieważ tylko prawo obowiązujące może być przedmiotem nauki prawa karnego.

Po tym wstępie wyjaśniającym genezę i główne podstawy metody techniczno-jurydycznej, autor przechodzi do właściwego tematu — obalania argumentów Gianitrapani'ego, który przedewszystkiem zarzuca nowej metodzie, że ona nie jest niczem innem jak kompromisem między klasycyzmem i pozytywizmem, zapożyczając od klasycyzmu metodę dedukcyjną. Ten zarzut autor odpiera tem, że nowa metoda chociaż zaleca zachowania klasycznego pojęcia przestępstwa, jednak w przeciwieństwie do szkoły klasycznej nie przyznaje libre arbitre, jest ona czysto jurydyczna i opiera się na woli. Również ta metoda nie zapożyczyła indukcji od szkoły pozytywistycznej—nie jest ona szkołą prawa karnego, przeciwnie jej główny cel—oczyszczenie prawa karnego od wszelkich zasad filozoficznych, ograniczenie nauki prawa karnego do studjów nad działającym kodeksem karnym.

Drugi zarzut, że metoda techniczno-jurydyczna paczy zasady prawa karnego i „nauki karnej”. Przedewszystkiem zwolennicy tej metody zawsze podkreślali odrębność „nauki karnej” i prawa karnego, którego zadaniem jest umożliwić zbadanie systematyczne ustaw karnych, obowiązujących w danem państwie i w danym czasie.

Autor natomiast uważa za słuszny zarzut, że nowa szkoła chce zastosować logikę prawa cywilnego w dziedzinie prawa publicznego.

Nie zgadza się autor z zarzutem, że nowa szkoła używa metody indukcyjnej, zapożyczając ją od szkoły pozytywistycznej. Ten zarzut został sformułowany z powodu tego, że Giannitrapani nie widzi w jaki sposób pogodzić dwa sposoby walki z przestępczością: karę i środki bezpieczeństwa. Na ten zarzut autor odpowiada przytaczając znane określenie tych obu pojęć i konkluduje, że środki bezpieczeństwa używane przez sądy są środkami administracyjnymi w przeciwieństwie do kary, i są one przeznaczone do zapobiegania nowym przestępstwom, dokonany przez osobnika, który już był w niezgodzie z prawem karnym.

W końcu autor zapytuje, jakie poważne rozumowania jurydyczne zostały podważone przez rzekomy kryzys metody techniczno-jurydycznej.

I. T. Steuermark. Odpowiedzialność magistratury sądowej za straty i szkody. *Głos Sądownictwa Nr. 11.* W obszernym i wyczepującym artykule autor daje historyczne tło tej tak poważnej kwestji, poczem szczegółowo analizuje poszczególne prawodawstwa wszystkich trzech naszych b. zaborców oraz teraźniejsze polskie ustawy, według których urzędnicy wymiaru sprawiedliwości odpowiadają materialnie za szkody i straty, przyczynione nieprawidłowem ich urzędowaniem. Nie tu miejsce na przytaczanie tych ciekawych wywodów, odsyłamy czytelników do samego artykułu.

Tu tylko ograniczymy się do skonstatowania, że autor uważa, iż proces nawet cywilny przeciw sędziemu z powodu jego wyrokowania, to nie zwykły spór między stronami i że „skomplikowana i trudna kwestja odszkodowania pokrzywdzonych przez nieprawidłowe czynności organów wymiaru sprawiedliwości, komplikuje się jeszcze wskutek tego, że należy liczyć się nie tylko z charakterem i szczególnymi właściwościami pracy urzędników sądowych, lecz i z koniecznością przestrzegania jeszcze jednej zasady mającej na względzie niezależność i zachowanie powagi i godności stanu sędziowskiego” Autor uważa, że wszystkie te trudne kwestje najszcześliwiej rozwiązał prawodawca rosyjski w art. 1331 U. P. C.

Autor kończy swój artykuł: „Przepisy wyodrębniające tego rodzaju sprawy z ogólnego trybu postępowania, dają należyłą odpowiedź na postawione na wstępie niepokojące pytanie: *et quis custodit custodes ipsos*”.

Jan Jakób Litauer. Na marginesie orzeczeń Sądu Najwyższego. Wykładnia art. 393 § 2. K. P. C. Polski Proces Cywilny № 21—22.

Autor w tym artykule poddaje rozważaniu dwie następujące tezy, ustalone na posiedzeniu Sądu Najwyższego 23 sierpnia 1934 r. (w sprawie C. I 1071/34 r.).

1. Warunkiem ważnego wniesienia zażalenia na postanowienie wydane na podstawie rozprawy, jest w myśl art. 393 § 2 K. P. C. zażądanie przed upływem tygodnia od daty ogłoszenia sentencji sporządzenia postanowienia z uzasadnieniem.

2. Wniesienie apelacji lub zażalenia w terminie tygodniowym od daty ogłoszenia sentencji, zawiera w sobie żądanie uzasadnienia na piśmie zaskarżonego orzeczenia, odpowiada więc wymaganiom art. 393 § 2 K. P. C.

Z pierwszą tezą autor się w zupełności godzi i dodaje, że wobec kategorycznego brzmienia przepisu art. 393 § 2 K. P. C., oraz wobec tego, że z mocy art. 421 § 1 K. P. C. przepisy o apelacji mają odpowiednie zastosowanie do zażalenia. Sąd Najwyższy nie potrzebował w tym wypadku badać racji przepisu art. 393 § 2 K. P. C.

Racja tego przepisu polega na tem, by odciążyć sędziów I-ej instancji od niepotrzebnego uzasadnienia, w razie gdy strony nie chcą się odwołać do 2-ej instancji, z drugiej zaś strony ten przepis ma na celu odciążenie i 2-ej instancji przez zmniejszenie liczby spraw tej instancji zapomocą ograniczenia możliwości wnoszenia skarg apelacyjnych w zależności od zażądania motywów we właściwym terminie.

Drugą tezę Sądu Najwyższego autor uważa za sprzeczną z przepisami prawa. Literatura jest również innego zdania, jedynie Akerberg wyraża pogląd, że przez zażądanie uzasadnienia wyroku strona wyraża swój zamiar założenia apelacji, ale żądanie to staje się zbędnem, skoro apelacja została już złożona przed upływem tygodnia od ogłoszenia wyroku, gdyż zamiar stał się już czynem. Ten właśnie pogląd podzielił Sąd Najwyższy, dodając do tego jeszcze powołanie się na art. 184 § 1 K. P. C., według którego tylko dokonana po upływie terminu czynność nie ma mocy prawnej, natomiast czynność dokonana przed rozpoczęciem terminu sankcji tej nie ulega.

Przy ustalaniu tej drugiej tezy Sąd Najwyższy winien był zająć się badaniem ratio legis art. 393 § 2 K. P. C. w związku z art. 350 K. P. C.

W rezultacie Sąd Najwyższy, zdaniem autora, unicestwił w drodze wykładni rozważany przepis.

(Co będzie w tym wypadku, jeżeli postanowienie zostanie bez prośby strony przez Sąd umotywowane przed upływem terminu apelacyjnego? Przypisek sprawozdawcy).

Z praktyki notarialnej. *Wiadomości prawnicze Nr. 11.* Pod tym tytułem zostały podane dwa różnobraźące zdania co do wymogów art. 101 prawa o notariacie.

Ađw. Szer uważa, że przy przyjmowaniu oświadczeń przewidzianych w art. 101 notariusz nie ma obowiązku sprawdzać tożsamości osoby, wbrew ogólnej zasadzie art. 69 § 1. Motywy polegają na interpretacji art. 101.

Innego zdania jest *Dr. Armand Akerberg*, który uważa, że przy sporządzaniu wszelkich czynności, a więc i przewidzianych w art. 101 notariusz winien sprawdzić tożsamość osoby. Motywy tu polegają na analizie art. 101 w związku z art. 104 oraz powołaniu się na skreślenie w projekcie tego praw z art. 101 słów: „poświadczenie tożsamości osoby zawiadomijającej i zawiadomionej nie jest wymagane” z czego *Dr. Akerberg* wnosi, że takie poświadczenie tożsamości jest wymagane.

OBWIESZCZENIA.

Pisarz Hipoteczny przy Sądzie Okręgowym w Wilnie obwieszcza, że niżej wyszczególnione nieruchomości wywołane zostały do regulacji pierwiastkowej

Na dzień 16 marca 1935 roku.

- 1) Działka gruntu Nr. 1/a z folwarku Zarzeczany w gminie Rudomińskiej, powiecie Wileńsko-Trockim, powierzchni 4 ha 4364 mtr. kw., nabytą przez Juljana Jurcewicz od Józefa Marszewskiego. Nr. Hip. 828.
- 2) Nieruchomość w mieście Wilnie, przy ul. Kalwaryjskiej pod Nr. 162, powierzchni 10515,95 mtr. kw., otrzymana w spadku po śmierci Dymitra Gierasimowa przez dzieci jego: Dymitra, Wsiewołoda, Aleksego, Olę, Walentykę i Natalję Gierasimowowych. Nr. Hip. 16050.
- 3) Nieruchomość we wsi Rowiańce w obrębie miasta Wilna pod nazwą „Burbiszki Nr. 3” powierzchni 18.000 mtr. kw., należąca do Tekli Dubowikowej. Nr. Hip. 16054.
- 4) Kolonja Solkieniki Nr. 5/a i 5/b w gminie Trockiej, powiecie Wileńsko-Trockim, powierzchni 15,86 dziesięciny należąca do Mikity Mularowa. Nr. Hip. 16062.
- 5) Osada włościańska nadziałowa we wsi Maciuliszkach pod Nr. 13/1417, w gminie Trockiej, powiecie Wileńsko-Trockim, powierzchni około 3 dziesięcin, nabyta przez Edwarda Boguszko od Antoniego Ziniewicza vel Zieniewicza. Nr. Hip. 16065.
- 6) Osada włościańska nadziałowa w zaścianku Kliszebloto pod Nr. 1, w gminie Mejszagolskiej, powiecie Wileńsko-Trockim, powierzchni 3 1/2 dziesięciny, należąca do Zofji Klejer. Nr. Hip. 16066.
- 7) Nieruchomość w mieście Wilnie, na tyłach zaułku Portowego pod Nr. 6, powierzchni 1450 mtr. kwadr. nabytą przez Eugenję Rak od Gminy miasta Wilna. Nr. Hip. 16069.
- 8) Nieruchomość wieczysto-czynszowa w mieście Wilnie, przy ulicy Szkaplernej pod Nr. 12, powierzchni 1015 sążni kwadr. należąca do Jana Chochłowa, otrzymana w spadku po Feoktiście vel Fekliście i Makarym Chochłowych. Nr. Hip. 16073.
- 9) Nieruchomość w mieście Wilnie, przy ulicy Pożarowej pod Nr. 3, powierzchni 150 sążni kwadr. należąca do Władysława Zykusa. Nr. Hip. 16075.

- 10) Zaścianek Olchowo w gm. Gierwiaty w powiecie Wileńsko Trockim o powierzchni 13.48 dzies. stanowiący własność Michała, Józefa i Adama Jermaków z prawem każdego z nich do 3.37 dzies, i Jana, Pawła i Piotra Jermaków z prawem ich do pozostałych 3.37 dzies. Nr. Hip. 16080.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winne zgłosić swoje prawa w kancelarii Wydziału Hipotecznego w Wilnie Gmach Sądów przy ulicy Mickiewicza pod Nr. 36 pod skutkami prekluzji przewidzianymi w art. 153 ust. Hip. z r. 1919.

Wilno, dnia 22 listopada 1934 r.

Pisarz Hipoteczny
przy Sądzie Okręgowym w Wilnie
(—) *L. Sumorok.*

Pisarz Hipoteczny przy Sądzie Okręgowym w Wilnie obwieszcza, że niżej wyszczególnione nieruchomości wywołane zostały do pierwiastkowej regulacji hipoteki:

Na dzień 8 marca 1935 roku.

- 1) Kolonja Borowa w gminie Słobódzkiej powiecie Brasławskim, obszaru 6,5 ha nabyta z licytacji przez Państwo Polskie. Nr. Hip. 7563/B.
- 2) Nieruchomość w folwarku Piktusza w gm. Grauzyskiej pow. Oszmiańskim, obszaru 30 ha 7200 mtr. kw. nabyta z licytacji przez księdza Władysława Matulisa. Nr. Hip. 7641/B.
- 3) Folwark Antonowow gm. Duksztańskiej pow. Święciańskim, składający się z 2 działów — łącznego obszaru 182 ha 0696 mtr. kw. należący do Haliny Więckowskiej na zasadzie przedawnienia. Nr. Hip. 7668/B.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winny zgłosić swoje prawa do tych nieruchomości w kancelarii Wydziału Hipotecznego Sądu Okręgowego w Wilnie, Gmach Sądów, ul. Mickiewicza Nr. 36 pod skutkami prekluzji, przewidzianymi w art. 153 ust. hip. z r. 1919.

Pisarz Hipoteczny
przy Sądzie Okręgowym w Wilnie
(—) *H. Piotrowski.*

Wydział Hipoteczny Wydziału Zamiejscowego w Lidzie Sądu Okręgowego w Wilnie obwieszcza, że niżej wyszczególnione nieruchomości wywołane zostały do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki.

Na dzień 15 marca 1935 roku.

- 1) Kolonja Krzywicz A, gminy Bielickiej, powiatu Lidzkiego, powierzchni 37 ha 3010 mtr. kw. własność Feliksa Wojtuszek. Nr. Hip. 3689.
- 2) Nieruchomość włościańska nadziałowa w miasteczku Ejszyszkach, przy ulicy Wileńskiej pod Nr. 68, powiecie Lidzkim, powierzchni 3620 mtr. kw., nabyta, od Kazimierza Olszewskiego ze składu większej osady nadziałowej, przez Juliana i Antoninę małżonków Zegzdrynów. Nr. Hip. 3695.
- 3) Nieruchomość włościańska nadziałowa w miasteczku Raduń, przy ulicy Grodzieńskiej, powiatu Lidzkiego, powierzchni 3630 mtr. kw., otrzymana w drodze spadku po Janie Walickim przez Szczepana Walickiego i Katarzynę z Walickich Markielewiczową w równych częściach wspólnie. Nr. Hip. 3697.

- 4) Nieruchomość w miasteczku Ejszyszkach przy ulicy Marszałka Piłsudskiego pod Nr. 4, powiatu Lidzkiego, powierzchni 2059 mtr. kw., własność Marji Rychlickiej na zasadzie przedawnienia ziemskiego Nr. H. 3698.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winny zgłosić swoje prawa do tych nieruchomości w Kancelarii Wydziału Hipotecznego w Lidzie, ulica 1m. Pułku Suwalskiego Nr. 74, pod skutkami prekluzji, przewidzianymi w art. 153 Ustawy Hipotecznej z roku 1919.

Lida dnia 20 listopada 1934 r.

SPROSTOWANIE

W Nr. 9 Wileńskiego Przeglądu Prawniczego w ogłoszeniach o wywołaniu nieruchomości do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki w pozycji I zostało wydrukowane „Nieruchomość w mieście Lidzie przy zbiegu ulic Mickiewicza i Suwalskiej” powinno zaś być zgodnie z obwieszczeniem mojem wysłanem 22.VIII. r. b. Nr. 743 „Nieruchomość w mieście Lidzie przy zbiegu ulic Mackiewicza i Suwalskiej.”

Pisarz Hipoteczny
przy Wydziale Zamiejscowym w Lidzie,
Sądu Okręgowego w Wilnie
(—) K. Kontowtt.

Wydział Hipoteczny Sądu Okręgowego w Nowogródku ogłasza, że niżej wyszczególnione nieruchomości zostały wywołane do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki:

Na dzień 5 lutego 1935 roku.

- 1) Nieruchomość ziemska położona przy majątku Zazierze gminy horodskiej powiatu baranowickiego, o powierzchni 45 ha 438 mtr. kw., należąca z przedawnienia do Fabjanny Stefańskiej. Księga hip. Nr. 5766;
- 2) nieruchomość ziemska Suchlicze, gminy kleckiej powiatu nieświeskiego o powierzchni 4 ha 9750 mtr. kw., pochodząca z dóbr Suchlicze wchodzących w skład ordynacji kleckiej powiatu nieświeskiego, a należąca do Potapa Hila z nabycia drogą kupna w roku 1934 od Albrechta Radziwiłła. Księga hip. Nr. 5757;
- 3) także nieruchomość Suchlicze o powierzchni 36 ha 4614 mtr. kw., należąca do Aleksandra Oskierki z nabycia w roku 1934 od Radziwiłła. Księga hip. Nr. 5783;
- 4) także nieruchomość Suchlicze o powierzchni 35 ha 8005 mtr. kw., należąca do Anny Oskierzyny z nabycia w roku 1934 od Radziwiłła. Księga hip. Nr. 5784;
- 5) także nieruchomość Suchlicze o powierzchni 35 ha 5108 mtr. kw., należąca do Andrzeja Mecherzyńskiego z nabycia w roku 1934 od Radziwiłła. Księga hip. Nr. 5785.
- 6) także nieruchomość Suchlicze o powierzchni 10 ha 1731 mtr. kw., należąca do Zofji Mecherzyńskiej z nabycia w roku 1934 od Radziwiłła. Księga hip. Nr. 5786.

Wszyscy interesowani winni się zgłosić ze swymi prawami do kancelarii hipotecznej Sądu Okręgowego w Nowogródku w oznaczonym wyżej terminie, gdyż w przeciwnym razie zagrażają im skutki przewidziane w art. 153 Ust. Hip. dla Ziem Wschodnich z roku 1919 (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 53 poz. 510).

Z RADY ADWOKACKIEJ W WILNIE.

OBWIESZCZENIE,

Rada Adwokacka w Wilnie podaje do wiadomości, że zgłosili się do Rady następujący petenci:

o wpisanie na listę adwokatów:

Wirszubski Aron b. asesor sądowy p. o. Sędziego Grodzkiego w Brześciu n/Bugiem, zam. w Brześciu n/B. ul. Krótka 18 m. 1, z siedzibą w Kosowie Poleskim.

O wpisanie na listę aplikantów adwokackich:

Cyncynatus Aron b. aplikant sądowy Sądu Okręgowego w Wilnie, zam. w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej 10 m. 6 pod patronatem adw. I. Kamiońskiego, z miejscem zamieszkania w Lidzie.

Januszewicz Stanisław magister Praw, zam. w Wilnie przy ul. Popowskiej 2-a m. 2, pod patronatem adw. A. Burhardta, z miejscem zamieszkania w Wilnie.

TREŚĆ: *L. Sumorok—Projekt majątkowego prawa małżeńskiego.* Str. 341. *Orzecznictwo cywilne.* Str. 348. *Orzecznictwo karne.* Str. 358. *Walne Zgromadzenie Izby Adwokackiej w Wilnie.* Str. 362. *Sprawy przeciwko adwokatom.* Str. 363. *Poleskie Towarzystwo Prawnicze.* Str. 365. *Przegląd czasopism.* Str. 365. *Obwieszczenia.* Str. 369. *Z Rady Adwokackiej.* Str. 372.

KOMITET REDAKCYJNY:

Dr. Franciszek Bossowski, Profesor U.S.B. *Aleksander Jodziewicz*. Sędzia Sądu Apelacyjnego. *Izrael Kapłan*, Adwokat. *Bronisław Krzyżanowski*, Adwokat. *Stanisław Kukiel-Krajewski*, Adwokat. *Bronisław Olechnowicz*, Adwokat. *Kazimierz Petruszewicz*, Adwokat. *Leon Sumorok*, Pisarz Hipoteczny.

Wydawca — STANISŁAW BAGIŃSKI
Redaktor Odpowiedzialny — BRONISŁAW OLECHNOWICZ.

Drukarnia „ZORZA” Wilno, Wileńska 15.

D O D A T E K

do Wileńskiego Przeglądu Prawniczego

WOKANDA.

Sprawy wyznaczone w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego.
Sekcja I.

Nr.	Syg. akt.	Imię i nazwisko stron i przedmiot sprawy.
-----	-----------	---

Na dzień 4 grudnia 1934 r. godz. 10 rano.

1.	18/34 r.	Marjana Klotta p-ko Arkadiuszowi Djakonowi i in. o unieważnienie licyt.
2.	1860/34 r.	Aleksandra Kuleszy z raportu komornika o wydanie wyroku adjudykac.
3.	1850/34 r.	Zofji Marcinkiewiczowej p-ko Annie i Piotrowi Łoszkom o dop. do wsp. posiad.
4.	14/34 r.	Szlomy Fajna p-ko Przedsiębiorstwu Polskie Koleje Państwowe.
5.	164/34 r.	Michaliny Cyrkunowiczowej p-ko Piotrowi Honczarykowi o prawo własności do ziemi.
6.	163/34 r.	Stanisława Tuszkiewicza i in. z Magistratem m. Wilna o eksmisję.
7.	165/34 r.	Abrama Eljaszkiewicza p-ko Witoldowi Filistowiczowi o 318 zł. 85 groszy.
8.	185/34 r.	Teodory Szkoda i in. p-ko Romanowi Jaworukowi i in. o majątek spadkowy.
9.	1811/34 r.	Anny Martyniuk p-ko Piotrowi Martyniukowi o ziemię i budynki.
10.	1148/34 r.	Julji i Teofili Suszczewskich p-ko Józefowi Suszczewskiemu o spadek.
11.	2250/34 r.	Abrama Jakubowicza z Hune i Esterą małż. Ziemniak o unieważnienie aktu i 5.499 zł. 60 gr.
12.	2032/34 r.	Magistratu m. Wyszogrodu p-ko Szlamie Gurfinkłowi o ustalenie wysokości komornego.

Posiedzenie niejawne.

1.	2319/34 r.	Bolesława Poroszewskiego p-ko f. „Biuro Techniczne, inż. W. Malinowski o 1.313 zł. 42 gr.
2.	1225/34 r.	Gminy m. st. Warszawy z Ignacym Matuszewskim o 582 zł. 40 gr. za pracę.
3.	1624/34 r.	Wiktora Kapelana p-ko Wandzie Swolkientowej i in. o wyłączenie.

Na dzień 11 grudnia 1934 r. godz. 10 rano.

1.	357/34 r.	Karola i Seweryna v. Ksawerego Rylów-Galoca z Edmundem Ryle-Pasiecznym i in. o wyłączenie z posiadania.

2. 305/34 r. Przedsięb. „Polskie Koleje Państwowe” p-ko Bankowi Spółdz. Drobnych Kupców i Rzemieśln. w Pińsku o 89 zł. 70 groszy.
3. 232/34 r. Aleksandra Czerkiesa p-ko Jancie Rosenblatowej o komorne i eksmisję.
4. 1204/34 r. Stanisława Grzymałowskiego p-ko Helenie Grzymałowskiej o prawo widywania dziecka.
5. 217/34 r. Jana Minkiewicza z Józefem Minkiewiczem o prawo do ziemi.
6. 292/34 r. Włodzimierza Makarewicza p-ko Handlowemu Przedstawicielstwu Z. S. R. w Polsce o 4.610 zł. 36 gr.
7. 1324/34 r. Stanisława Targońskiego z Leokadją Jarosiewicz o alimen.
8. 233/34 r. Lucjana Nakładowicza p-ko Antoniemu Nakładowiczowi o eksmisję.
9. 257/34 r. Katarzyny Klimko z Marją Pawłowską o unieważnienie aktu darowizny.
10. 1328/34 r. Aleksandra Molendy z Juljaną Kamińską o alimenty.
11. 218/34 r. Marty Haniec p-ko Michalinie Haniuk o prawo do majątności.
12. 211/34 r. Michała Mielko ze Skarbem Państwa o prawo własności do ziemi.
13. 2100/34 r. Wacława Jabłońskiego z Bolesławem Trzcńskim o zwrot kosztów utrzymania.
14. 2829/33 r. Skarbu Państwa p-ko Andrzejowi Wirszycowi o prawo własności do nieruchomości.
15. 307/34 r. Kazimierza Żejmo p-ko Magistrowi m. Wilna o 21.672 zł.

Na dzień 12 grudnia 1934 r. godz. 10 rano.

1. 273/34 r. Heleny Szabłowskiej ze Skarbem Państwa o 600 zł.
2. 266/34 r. Bolesława Pławińskiego p-ko Antoninie Pławińskiej i in. o unieważnienie testamentu.
3. 1420/34 r. Krzysztofa Atupa z Natalją Siwa-Siwicką o przyznanie prawa własności do połowy maj. Podbiała i 101.000 zł. z $\frac{0}{100}$ o.
4. 271/34 r. Grzegorza Łapkowskiemu p-ko Powszechnemu Zakładowi Ubezp. Wzaj. o 1143 zł.
5. 306/34 r. Józefa Ruzskiego p-ko Meerowi-Józefowi Efronowi i in. o 1300 rb.
6. 1679/34 r. Anny Janusikowej p-ko Piotrowi Janusikowi o 3738 zł. z $\frac{0}{100}$ o.
7. 308/34 r. Ignacego Zawiszy p-ko Funduszowi po zm. Wierze Bejerowej o przerachowanie 5.000.000.000 mk.
8. 274/34 r. Ryfki Zareckiej p-ko Mowszy i Judelowi-Hirszowi Zareckim o zwrot 3.000 dol. posagu.
9. 176/34 r. Stefana Niewdacha p-ko Kseni, Bazylemu, Pawłowi i Andrzejowi Niewdachom o spadek.
10. 2176/34 r. Józefa Górnickiego i in. z Zofją Poncet de Sandon o przerachowanie i zasądzenie sumy hipotecznej.
11. 293/34 r. Aleksandry Szawelowej z Lucją Proniewiczową o prawo własności do $\frac{0}{100}$ majątności.
12. 384/34 r. Wiktorji Kozarczukowej p-ko Adamowi i Hubertowi Lubomirskim i in. o unieważnienie aktu.
13. 294/34 r. Jerzego Begiera p-ko Konstantemu Begierowi o prawo do spadku.

Na dzień 18 grudnia 1934 r. godz. 10 rano.

1. 2298/33 r. Duchownego Konsystorza Prawosławnego w Grodnie p-ko Kurji Biskupiej Pińskiej o prawo własności do nieruchomości.

2. 135/34 r. Szymona Meysztowicza z Henrykiem Lipkowskim i in. o 91.748 zł. 61 gr.
3. 1180/34 r. Anny Spieszynskiej p-ko Michałowi Muszce i in. o podział majątku.
4. 107/34 r. Stanisława Kapcewicza i in. ze Stefanją Songinówną i in. o pastwisko.
5. 2093/34 r. Frolma Spektora p-ko Perli Spector o unieważnienie testamentu.
6. 657/34 r. Zygmunta Nagrodzkiego z Władysławem Tomaszewskim o 2.000 zł.
7. 326/34 r. Gminy m. Wilna z Kolegium Kość. Ewang.-Augs. w Wilnie skarga na czynności komornika.
8. 351/34 r. Teodory Jakubowicz p-ko Zofji Stasiuk Stolarskiej i in. o prawo własności.
9. 295/34 r. Stanisława Bujło z Józefem Bujło i in. o ziemię.
10. 12/34 r. Wileńskiej Rz.-Kat. Kurji Metropolitalnej p-ko Gminie m. Słonima o prawo własności do nieruchomości.
11. 13/34 r. Wileńskiej Rz.-Kat. Kurji Metropolitalnej p-ko Gminie m. Słonima o prawo własności do nieruchomości.
12. 342/34 r. Michaliny Prudzienica p-ko Franciszkowi i Franciszce Bondarowiczom o spadek.
13. 354/34 r. Adama Bułata p-ko Wulfowi Berkowi Samsonowiczowi o 1875 zł.
14. 352/34 r. Grzegorza Karpuka z Olgą Marczuk i in. o prawo własności do nieruchomości.
15. 2186/34 r. Ksenji Kobyłańskiej p-ko Aleksiejowi Kononowowi i in. o 1500 zł.

Posiedzenie niejawne.

1. 2018/34 r. Bazylego Konowałowa p-ko Poleskiemu Konsystorzowi Prawosławnemu o 2.804 zł.

Na dzień 19 grudnia 1934 r. godz. 10 rano.

1. 1697/34 r. Ksenji i Kornieja małż. Bratasiuk z Janem Bratasiukiem o majątek spadkowy.
2. 1553/34 r. Szyi-Hersza Bryksa p-ko Magistratowi m. Krasnegostawu o przerachowanie i zasądzenie należności.
3. 1636/34 r. Tow. „Elektrodub” z Jakóbem Semigranem o 1120 zł.
4. 231/34 r. Władysława Juszczyńskiego z Janiną Wiśniewską i in. o alimenty.
5. 1698/34 r. Semena i Jefima Sapiehów p-ko Melanji i Aleksandrowi Chrzanowskim o ziemię.
6. 1796/34 r. Apolonji Wesołowskiej z Gustawem i Małgorzatą małż. Rzechuńko o przerachowanie i zasądzenie sumy hipotecznej.
7. 2474/34 r. Stanisława Legowicza ze Stefanją Burczyk o alimenty.
8. 398/34 r. Stanisława i Marjanny Kaniewskich p-ko Michałowi i Józefie Szostakom o 978 zł. za pracę.
9. 1250/34 r. Józefa Rendaszki p-ko Tow. Przem. Leśnego „Litwin-Ludwipol” o 7200 zł. z 9/10% za pracę.
10. 291/34 r. Aleksego Szeremety z Tatjaną Ostapczuk o alimenty.
11. 359/34 r. Bazylego Kuchanowicza p-ko Piotrowi Kuchanowiczowi i in. o podział ziemi.
12. 386/34 r. Skarbu Państwa z Józefem Szyrcem o straty.
13. 358/34 r. Leokadii Peplak p-ko Władysławowi Kołodziejczykowi o alimenty.
14. 399/34 r. Grzegorza i Bronisławy Żytkiewiczów z Jakókiem Nosalem o eksmisję.
15. 355/34 r. Stefana Rajskiego z Natalją Gryniuk o alimenty.

